

Streszczenia referatów

Sesja I "Między orientacją kolektywistyczną a autoprezentacją"

Prowadzący: Maciej Dymkowski (Uniwersytet SWPS, Wrocław),
Elżbieta Stojanowska (Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania)

W kręgu destrukcyjnych oddziaływań orientacji kolektywistycznej.

prof. dr hab. Maciej Dymkowski
Uniwersytet SWPS, Wrocław

Naszukowany konstrukt orientacji kolektywistycznej bazuje na ustaleniach psychologii międzykulturowej, politycznej i historycznej. Będzie się argumentować na rzecz tezy, iż co prawda wspólnota zupełnie odrzucająca wartości kolektywistyczne nie rokuje większych sukcesów na rozmaitych obszarach swojego funkcjonowania, jednak utrwalona dominacja orientacji kolektywistycznej nieuchronnie owocuje fatalnymi skutkami tak dla niej, jak i, przede wszystkim, dla składających się na nią jednostek. Zasygnalizowane zostaną destrukcyjne konsekwencje masowego oddziaływania ideologii eksponujących wartości kolektywistyczne (konserwatywnych, nacjonalistycznych lub socjalistycznych) zarówno dla systemu politycznego, jak i dla jakości funkcjonowania psychologicznego indoktrynowanych ludzi. Wyeksponuje się też niektóre wynaturzenia orientacji kolektywistycznej – punktem wyjścia będzie tu opisany przez Andrzeja Szmajke (1994) „efekt tchórzliwego szczupaka”.

Wpływ akceptacji i odrzucenia na metapercepcję cech wspólnotowych i sprawczych u kobiet i mężczyzn o różnej samoocenie.

dr hab. Elżbieta Stojanowska, prof. WSiFZ
Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania, Warszawa

W warunkach eksperymentalnych 120 osób (kobiet i mężczyzn) o wysokiej i niskiej samoocenie wchodziło w krótki neutralny kontakt z pomocnikiem eksperymentatora w roli uczestnika badania. Osoby badane podzielono na trzy podgrupy. Dwie podgrupy uzyskiwały informację zwrotną o akceptacji bądź odrzuceniu przez partnera możliwości wspólnego wykonywania kolejnych zadań, ostatnia grupa kontrolna nie uzyskiwała żadnych informacji zwrotnych. Następnie osoby badane oceniały pozytywność metapercepcji w zakresie cech wspólnotowych i sprawczych. Oczekiwano, iż w warunkach neutralnego kontaktu z partnerem metapercepcja cech stanowi subiektywną interpretację

przyczyn akceptacji i odrzucenia, zależną od samooceny jednostki. Przewidywano, że osoby o wysokiej samoocenie wykazują większy egotyzm atrybucyjny niż osoby o niskiej samoocenie, co w odniesieniu do metapercepcji oznacza, że jest ona pozytywna niezależnie od sytuacji, ponieważ akceptację traktują jako dowód pozytywnej oceny ich osoby przez partnera, a odrzucenie jako efekt preferencji partnera nie związany z tą oceną. Badania potwierdziły te oczekiwania w wybiórczy sposób, zależny od płci i rodzaju ocenianych cech. Kobiety z wysoką samooceną oceniały pozytywnie metapercepcję cech wspólnotowych, niezależnie od uzyskiwanych informacji zwrotnych. W każdej sytuacji kobiety o wysokiej samoocenie były przekonane o bardziej pozytywnej ocenie obu rodzajów cech w porównaniu z kobietami o niskiej samoocenie. Z kolei mężczyźni o wysokiej samoocenie w sytuacji odrzucenia formułowali równie pozytywną metapercepcję cech sprawczych jak w sytuacji akceptacji, jednak w zakresie cech wspólnotowych ich metapercepcja była mniej pozytywna niż mężczyzn o niskiej samoocenie. Uzyskane wyniki sugerują, że dla mężczyzn o wysokiej samoocenie priorytetowe są cechy sprawcze, a dla kobiet o wysokiej samoocenie równie ważne są cechy obu rodzajów.

O pewnych aspektach tzw. kobiecej solidarności: wpływ stereotypowości kobiecego wizerunku na seksizm wobec kobiet.

dr Katarzyna Serafińska
Uniwersytet Wrocławski

W rozumieniu tradycyjnym seksizm wobec kobiet oznacza wrogość i przypisywanie im niższych kompetencji w porównaniu do mężczyzn. W koncepcji seksizmu ambiwalentnego zakłada się, że uprzedzenia względem kobiet przybierają formę seksizmu wrogiego i - subtelniej się przejawiającego - seksizmu dobrotliwego (Glick, Fiske, 1996, 1997). Liczne badania nad zjawiskiem seksizmu ambiwalentnego względem kobiet wskazują, że istotnym czynnikiem aktywizującym określony typ reakcji seksistowskiej jest fakt wyłamania się bądź nie przez kobietę ze stereotypowej roli płciowej (Glick, Fiske, 2011).

Celem prezentowanego badania było zweryfikowanie hipotez odnośnie wpływu przedstawiania kobiety w roli stereotypowej bądź niestereotypowej płciowo oraz jej atrakcyjności na siłę uprzedzeń wobec kobiet, przejawiających się w wymiarze seksizmu wrogiego i seksizmu dobrotliwego. W schemacie badania uwzględniono również płeć osoby badanej. Badanie miało charakter eksperymentalny. Kontrolowano zmienne wieku i wykształcenia osób badanych. Analiza wyników ujawniła efekty główne płci zarówno na skali seksizmu wrogiego, jak i na skali seksizmu dobrotliwego. W przypadkach obu skal, zgodnie z przewidywaniami, wyższe wyniki, niezależnie od warunków, uzyskiwali mężczyźni. Wpływ stereotypowego bądź niestereotypowego przedstawiania kobiety zarysował się jednak jedynie w obrębie seksizmu dobrotliwego, w szczególności u badanych kobiet. W świetle uzyskanych wyników dyskutować można tezę, że wymiar dobrotliwości wobec kobiet jest bardziej wrażliwy na czynniki kontekstowe aniżeli wymiar wrogości.

Zmiany samowiedzy jednostki pod wpływem autoprezentacji.

dr Kamila Madeja-Bień
Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław

Omawiane eksperymenty zostały zaplanowane celem przetestowania skutków podejmowanych przez jednostkę zachowań autoprezentacyjnych, zarówno tych o charakterze sprawnościowym jak i moralnym, wartościowanych pozytywnie i negatywnie.

Badani wcielali się w role osób sprawiedliwych versus niesprawiedliwych, szczerych versus nieszczerych, energicznych versus nieenergicznych, wytrwałych versus niewytrwałych. Wyniki potwierdziły hipotezy o dostosowawczych zmianach samooceny szczegółowych aktorów w kierunku zgodnym z autoprezentacją. Efekt ten był widoczny niezależnie od tego, czy prezentowana rola miała charakter sprawnościowy, czy też moralny oraz niezależnie od płci osoby dokonującej autoprezentacji. W przypadku odegrania osoby energicznej wykazano także wzrost ogólnego ustosunkowania do siebie aktorów.

Rezultaty tego eksperymentu zdają się dostarczać ogólne poparcie dla tezy, że pozytywna autoprezentacja pozostawia mniej lub bardziej wyraźne ślady na prywatnie żywnionych przekonaniach jednostki o sobie, zarówno tych o charakterze sprawnościowym, jak i moralnym.

Publiczna samoświadomość a samoocena po dokonanej autoprezentacji.

mgr Jakub Kuś
Uniwersytet SWPS, Wrocław

Zgodnie z teorią samoświadomości Carvera i Scheiera (1981), każdy charakteryzuje się pewnym poziomem samoświadomości: publicznej i prywatnej. Obydwa te rodzaje samoświadomości można podzielić na chroniczną oraz na dyspozycyjną. Osoby posiadające wysoki poziom publicznej samoświadomości często uznają siebie za obiekt obserwacji i oceny innych ludzi, co może prowadzić do dostosowawczych zmian zachowania. Niezweryfikowaną empirycznie kwestią było, to czy u takich osób może dojść – wskutek dokonania autoprezentacji - do przemian samooceny (m.in. Tice, 1992, Dymkowski, 1996). W swoich badaniach skoncentrowałem się na weryfikacji hipotezy mówiącej o tym, że wysoki poziom chronicznej (Badanie 1) i sytuacyjnej (Badanie 2) publicznej samoświadomości wpływa na stopień, w jakim człowiek dopasowuje pojmowanie siebie do publicznie demonstrowanych zachowań. Przeprowadzono dwa badania eksperymentalne. W obydwu eksperymentach badani mieli dokonać prezentacji siebie pod względem narzuconej cechy (samodzielnosci w myśleniu lub zaradności życiowej), niezależnie od tego jak się oceniali naprawdę.

Sesja II „Od jakości życia do psychologii ewolucyjnej”

Prowadzący: Romuald Derbis (Uniwersytet Opolski),
Józef Maciuszek (Uniwersytet Jagielloński)

Przywiązanie i jakość życia.

dr hab. Romuald Derbis, prof. UO
Uniwersytet Opolski

Przywiązanie można traktować jako umysłową reprezentację siebie i innych w bliskich związkach (Bartholomew & Horowitz, 1991). Jest podstawą życia szczęśliwego i sensownego (Berscheid, 1985; Myers, 2004, 2007; Czapiński i Panek, 2004). To oś wokół której obraca się życie człowieka od małego dziecka do późnej starości (Bowlby, 1980). Ma pozytywne znaczenie nawet w radzeniu sobie z lękiem przed śmiercią (Solomon, Greenberg, Pyszczynski, 1991; Baka, Derbis, Maxfield, 2012).

Przywiązanie to jeden z zasobów, które pośredniczą we wpływie innych czynników (np. stresu) na zadowolenie z życia (np. Hinnen, Sanderman, Sprangers, 2009) oraz zwiększają szanse na przetrwanie (Baumeister, Leary, 1995). Dlatego zaspokojenie tej potrzeby wzbudza afekty pozytywne, a samotność i słabe więzi społeczne afekty negatywne. Przywiązanie ma różną jakość, stąd różną wagę dla jakości życia.

W referacie rozważania będą ilustrowane badaniami nad znaczeniem przywiązania jako zasobu, który mediuje relację stres rodzicielski matek – ich poczucie jakości życia. Pod uwagę brane jest przywiązanie Nieufne traktowane dwuwymiarowo jako: 1. Niepokój - hiperaktywacja: zamartwianie się o związek i partnera; wątpliwości dotyczące siebie, 2. Unikanie - dezaktywacja: niezależność; unikanie otwartości w relacji z partnerem. Jak się okazuje wymiary przywiązania nieufnego, Unikanie i Niepokój, są związane dodatnio z dystresem i ujemnie z dobrostanem emocjonalnym.

**Poczucie własnej wartości i inne wskaźniki dobrostanu
w wybranych krajach latynoamerykańskich.**

dr hab. Józef Maciuszek, prof. UJ, dr hab. Romuald Polczyk, prof. UJ
Uniwersytet Jagielloński

Przedmiotem prezentacji są wyniki badań przeprowadzonych w trzech krajach Ameryki Łacińskiej: Peru, Kuby i Meksyku (w grupie studentów stołecznych uniwersytetów), dotyczące związku między samooceną, zadowoleniem z życia i poczuciem wiary w osobisty fart. Wyniki badań

wskazują na silny pozytywny związek wszystkich wybranych wskaźników dobrostanu w każdym kraju

Wystąpiły też różnice między krajami w poziomie badanych zmiennych; studenci z Meksyku uzyskują najwyższe wskaźniki samooceny, zadowolenia z życia i życiowego fartu (a studenci z Peru - najniższe). Mężczyźni w każdym badanym kraju mają wyższą samoocenę niż kobiety. Wyniki dyskutujemy w kontekście kulturowo-społecznych uwarunkowań badanych zjawisk.

**„Syndrom miecza Damoklesa” – nieuchronność czy wyzwanie?
System znaczeń a przystosowanie psychiczne w chorobie nowotworowej.**

ks. dr hab. Dariusz Krok, prof. UO
Uniwersytet Opolski

Choroba nowotworowa jest źródłem silnego stresu i lęku na każdym z jej etapów (od badań diagnostycznych poprzez stres związany z możliwością wznowy). Z tego względu sytuację człowieka chorego onkologicznie określa się mianem syndromu „miecza Damoklesa”, obejmującego nieustanny lęk i obawy pacjentów o zagrożeniu chorobą. Badania z zakresu psychologii zdrowia wskazują, że znaczna liczba pacjentów nowotworowych, w procesie radzenia sobie ze stresem spowodowanym przez chorobę, bazuje (świadomie/nieświadomie) na kategorii znaczenia (Breitbart i in., 2015; Park, Brodeur, Daniel, 2017; Winger, Adams, Mosher, 2016). Jednym z głównych powodów jest fakt, że skupienie się na kategorii znaczenia umożliwia osobom konstruktywne radzenie sobie ze stresem (np. strategie bazujące na znaczeniu), interpretowanie i organizowanie własnych doświadczeń oraz realizowanie istotnych celów i zamierzeń. Chociaż wcześniejsze badania wykazały, że struktury znaczenia mogą silnie wpływać na przystosowanie psychiczne wśród pacjentów nowotworowych, to rola określonych rodzajów znaczenia w tych relacjach nie została jeszcze w pełni ustalona.

Celem niniejszego wystąpienia jest ukazanie zależności między strukturami znaczenia, strategiami radzenia sobie oraz przystosowaniem psychicznym wśród pacjentów onkologicznych. Zaprezentowane zostaną wyniki dwóch badań przeprowadzonych wśród osób chorych na nowotwory przewodu pokarmowego leczonych radykalnie, tj. z intencją wyleczenia ($N_1 = 187$ osób; $N_2 = 231$ osób). Wyniki pokazały, że posiadanie sensu, w przeciwieństwie do poszukiwania sensu, okazało się pozytywnie związane z przystosowaniem psychicznym. Wystąpiły istotne statystycznie powiązania pomiędzy strategią skoncentrowaną na znaczeniu, dobrostanem psychicznym i globalnym stanem zdrowia. Kluczową rolę odgrywa także rodzaj stylu znaczenia posiadany przez osoby chore, który bazuje na kategoriach sensu i celu. Analizy mediacyjne wykazały, że strategia skoncentrowana na znaczeniu była mediatorem w relacjach sensu życia z dobrostanem psychicznym i globalnym stanem zdrowia. Uzyskane wyniki dowodzą, że struktury znaczenia odgrywają istotną rolę w przystosowaniu

psychicznym do choroby nowotworowej, tj. im bardziej pacjenci przypisują znaczenie aktualnej sytuacji i realizują cele życiowe, tym skuteczniejsze okazują się ich wysiłki przystosowawcze. Choroba jest wówczas spostrzegana w aspektach wyzwania i aktywnego działania, a nie – lęku i beznadziejności: pozytywna reinterpretacja „Syndromu miecza Damoklesa”.

Dlaczego kobiety łatwiej częściej mają synów.

dr hab. Romuald Polczyk, prof. UJ
Uniwersytet Jagielloński

Wystąpienie ma charakter prezentacji badań (Gangestad, 1989), dotyczących pewnych zaskakujących predykcji płynących z połączenia teorii restrykcyjnej vs. nierestrykcyjnej strategii doboru płciowego z teorią zróżnicowanych korzyści i inwestycji, w tym różnic międzypłciowych. Predykcja ta mówi, że kobiety wysoce socjoseksualne powinny jako dzieci mieć częściej synów. W największym skrócie, omawiana teza jest następująca: korzyść ze strategii nierestrykcyjnej polega na tym, że potomstwo będzie również nierestrykcyjne. Jednak zysk synów i córek z tej strategii jest niejednakowy: synowie korzystają więcej, ponieważ w ich przypadku strategia nierestrykcyjna może zaowocować dużą liczbą potomstwa, co nie ma miejsca w przypadku kobiet. Dla nierestrykcyjnych kobiet bardziej zatem opłaca się mieć synów jako dzieci. Zostaną przedstawione badania (Gangestad, 1989) potwierdzające tę predykcję.

Dlaczego Polacy uprawiają seks? Ewolucyjne uwarunkowania motywacji seksualnych.

mgr Grzegorz Gustaw
Uniwersytet Jagielloński

Problem motywacji seksualnych u ludzi jest niezwykle istotny dla rozwoju wiedzy na temat seksualności, a mimo to wciąż zaskakująco słabo przebadany. Przełom w dziedzinie badań nad motywacjami seksualnymi u ludzi nastąpił dopiero w 2007 roku wraz z opublikowaniem przez Meston i Bussa pracy *Why humans have sex*. W ramach niniejszego referatu przybliżona zostanie pionierska praca Meston i Bussa z 2007 r., która stanowiła inspirację dla badań własnych, przeprowadzonych na polskiej próbie. Zaprezentowane zostaną również wyniki tychże.

Sesja III „Psychologia sportu i aktywności fizycznej”

Prowadzący: Maria Straś-Romanowska (Uniwersytet Wrocławski),
Barbara Mróz (Uniwersytet Opolski)

**Co studenci psychologii poradzili Otylii Jędrzejczak?
Sugestie i inspiracje w psychologii sportu.**

dr hab. Barbara Mróz, prof. UO
Uniwersytet Opolski

Popularność sportu oraz różnorodnych form ruchu w tzw. sporcie masowym sprawia, że psychologia sportu i rekreacji ma wiele do zaoferowania bardzo szerokiej grupie ludzi. Dotyczy to zarówno o zawodników wysokiego formatu i zastosowania przez psychologów umiejętnego wsparcia ułatwiającego im osiągnięcia, jak i szerokiej grupy osób uprawiających rekreacyjnie różne sporty i profesjonalnej pomocy w zakresie podwyższenia poczucia jakości życia. Zagadnienia możliwości współpracy psychologów ze sportowcami są wielorakie i wskazują na zwiększającą się rolę wiedzy psychologicznej i umiejętności w działaniach osób profesjonalnie zajmujących się różnymi dyscyplinami sportu. Wystąpienie będzie miało charakter prezentacji niepublikowanych wyników dwóch badań ankietowych przeprowadzonych na grupie studentów psychologii III i V roku odpowiednio w 2009 i w 2012 roku. Ankiety były przeprowadzane po okresie niepowodzeń najbardziej utytułowanej polskiej pływaczki Otylii Jędrzejczak w mistrzostwach Europy w Eindhoven oraz na olimpiadzie w Pekinie.

Studenci psychologii w ankietach podkreślali wartość aktywnego działania i pracy nad motywacją oraz zachętą do refleksji nad przeszłością, odwoływali się także do wcześniejszych postaw wybitnej pływaczki. Porównanie wyników ankiety studentów III i V roku pokazuje większą złożoność proponowanych rozwiązań w grupie studentów starszych oraz ich większe zaangażowanie w procedurę badania ankietowego. Częściej też, w porównaniu do grupy studentów III roku, odwoływali się do wiedzy zdobytej w trakcie studiów. Badania pokazują rozwój studentów psychologii oraz wskazują na perspektywy ich pracy w kontekście umiejętności aplikacji uzyskanej wiedzy.

Jak piłkarze radzą sobie ze stresem?

dr hab. Aleksandra Rogowska, prof. UO
Uniwersytet Opolski

Stres jest nieodłącznym atrybutem działalności sportowej. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, jak skutecznie radzić sobie ze stresem w sytuacji zawodów czy rozgrywek, stanowi jedno z najważniejszych wyzwań psychologii sportu. Celem niniejszych badań jest analiza strategii radzenia sobie ze stresem, stosowanych przez sportowców, reprezentujących grę w piłkę nożną. W badaniu uczestniczyło 71 studentów w średnim wieku 21 lat ($M = 21,41$; $SD = 1,76$; od 19 – do 27 roku życia), włączając 24 kobiety (34% ogółu badanych). Do analizy strategii radzenia sobie ze stresem wykorzystano Wielowymiarowy Inwentarz do Pomiaru Radzenia Sobie ze Stresem – COPE. Wyniki

testu t-Studenta wskazują, że grupa piłkarzy (n = 32; 45%) częściej stosuje strategię „pozytywne przewartościowanie i rozwój” oraz rzadziej „zażywa alkohol lub inne środki psychoaktywne” w sytuacji stresowej, w porównaniu do grupy studentów zarządzania (n = 39; 55%). Gdy do analizy włączono płeć, dwuczynnikowa ANOVA wykazała, iż jedynie zażywanie substancji, stosowane jako strategia radzenia sobie ze stresem, znacząco różnicuje piłkarzy i studentów zarządzania, jednak bez efektu interakcji z płcią. Kobiety istotnie częściej od mężczyzn stosują strategię poszukiwania wsparcia emocjonalnego, jak również znacząco rzadziej stosują dwie strategie: „poczucie humoru” oraz „zażywanie alkoholu lub innych środków psychoaktywnych”. Wyniki badań wskazują, iż w pracy nad kontrolą stresu i emocji przedstartowych trenerzy i psychologowie sportu powinni uwzględniać różnice międzypłciowe i specyfikę dyscypliny sportowej zawodników.

Kobiecość i męskość sportowca z niepełnosprawnością w ocenie obserwatorów o różnym nasileniu sprężystości psychicznej.

dr Wojciech Wiliński, dr Katarzyna Kajdan, dr Sławomir Światała
Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław

Celem przeprowadzonych badań jest próba rozpoznania poziomu kobiecości i męskości sportowca z niepełnosprawnością w ocenie obserwatorów w zależności od nasilenia ich sprężystości psychicznej.

Niewątpliwie sport w życiu osób niepełnosprawnych może stanowić platformę umożliwiającą uznanie niepełnej sprawności jako jednej z wielu właściwości ich osobowości, która pozwala na satysfakcjonujące funkcjonowanie w społeczeństwie (Kowalik, 2000). Obserwacje z perspektywy życia codziennego wskazują jednak na nieobecność sportu osób niepełnosprawnych w mediach ogólnopolskich, co może prowadzić do powszechnego braku wiedzy na jego temat (Niedbalski, 2016), a w konsekwencji do powiększania się dystansu społecznego wobec tej grupy sportowców. Dlatego niezwykle ciekawym poznawczo i ważnym społecznie wydaje się sposób postrzegania niepełnosprawnych sportowców na wymiarach kobiecości i męskości w środowisku studentów Wydziału Wychowania Fizycznego AWF, którzy bez względu na poziom sprawności wychowanka powinni wspierać rozwój jego osobowości w ramach kultury fizycznej. W skład wymiarów kobiecości i męskości wchodzi stereotypowe cechy oraz zachowania odnoszące się do płci, które mogą służyć do samoidentyfikacji jednostki i przetwarzania przez nią informacji o otaczającym świecie (Bem, 1981,2000). To w jaki sposób przypisywana jest kobiecość i męskość niepełnosprawnym sportowcom może stanowić wskaźnik tego, jak oni są postrzegani oraz przypuszczalnie subtelną miarę poziomu dyskryminacji lub jej braku. Nie bez znaczenia zdaniem autorów w tym procesie konstruowania wymiarów kobiecości i męskości niepełnosprawnego sportowca ma sprężystość psychiczna (resiliency), która odpowiada za elastyczne dostosowanie poziomu samokontroli do okoliczności sytuacji trudnej m.in. za pomocą emocji pozytywnych umożliwiających powrót do równowagi (Kaczmarek, 2011). Osoby o wysokim poziomie sprężystości psychicznej powinny zatem odznaczać się również dużymi zdolnościami interpersonalnymi, co może ułatwiać ich relacje z osobami niepełnosprawnymi.

W celu rozpoznania oceny kobiecości i męskości niepełnosprawnego sportowca przez studentów Wydziału Wychowania Fizycznego AWF o wysokim i niskim poziomie sprężystości

psychicznej, posłużono się fotografią niepełnosprawnego kolarza Fabio Triboli złotego medalisty z Igrzysk Paraolimpijskich w Pekinie w 2008 roku, gdzie w dyskretny sposób na dysfunkcję ruchową wskazuje nienaturalnie zaciśnięta dłoń oraz szczupłe przedramię. Badani oceniali niepełnosprawnego kolarza posługując się listą stereotypowo męskich i kobiecych cech z Inwentarza do Oceny Płci Psychologicznej A. Kuczyńskiej oraz wypełniali polską wersję Ego Resiliency Scale w adaptacji Ł.Kaczmarka.

Aktywność fizyczna osób starszych. Poprawa sprawności fizycznej i samopoczucia psychicznego uczestników wrocławskiego Programu Aktywności Fizycznej Ruch i Zdrowie dla Seniora.

mgr Anna Juszkiewicz¹, Żurek A.², Żurek G.³, Koszczyk M.⁴

¹Uniwersytet Wrocławski, ²Uniwersytet Wrocławski, ³Akademia Wychowania Fizycznego, ⁴Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław

Regularna aktywność fizyczna może spowolnić tempo obniżania się wielu fizycznych i społeczno-psychologicznych zmiennych. Amerykańskie raporty z U.S. Surgeon General (1996), World Health Organization (1997) i Robert Wood Johnson Foundation (2001) donoszą, że programy ćwiczeń fizycznych trwające około 10 tygodni mają duży wpływ na poprawę sprawności fizycznej oraz poczucie dobrostanu psychicznego osób starszych, w tym poprawę poczucia samoskuteczności. W starszym wieku regularna aktywność fizyczna może skutecznie obniżać ilość i nasilenie symptomów depresyjnych oraz poprawić ogólny nastrój (Legrand & Heuze, 2007). Według Buckworth'a i Dishman'a (2002) ćwiczenia fizyczne mogą stanowić formę terapii przeciwdepresyjnej.

Celem pracy jest zaprezentowanie efektów systematycznej aktywności fizycznej w grupie 31 starszych wrocławian w wieku od 65 roku życia, którzy wzięli udział w Programie Aktywności Fizycznej Ruch i Zdrowie dla Seniora. Projekt realizowany był w Międzywojewódzkiej Przychodni Sportowo-Lekarskiej w ramach programu „Mozart”. Organizatorem całego przedsięwzięcia było Wrocławskie Centrum Akademickie w Biurze Współpracy z Uczelniami Wyższymi w Urzędzie Miejskim Wrocławia.

Zaprezentujemy efekty programu w zakresie sprawności fizycznej, nasilenia objawów depresyjnych oraz poczucia samoskuteczności. Pierwszą zmienną ocenialiśmy przy pomocy testu Senior Fitness Test R. Rikli i J. Jones (1999), drugą przy użyciu kwestionariusza PHQ – 9 dla osób starszych w polskiej adaptacji Tomaszewskiego i innych (2011), zaś trzecią przy pomocy przetłumaczonego na język polski kwestionariusza Self-Efficacy Scale (McAuley, 1993) oraz Skali Uogólnionej Własnej Skuteczności (Generalized Self-Efficacy Scale – GSES) R. Schwarzera, M. Jerusalem i Z. Juczyńskiego (2001). Badanymi a jednocześnie uczestnikami programu były osoby starsze w wieku 65-100 lat, nie uprawiające systematycznej aktywności fizycznej. Szczegółowe informacje o stanie zdrowia uczestników wykorzystano przetłumaczony z języka angielskiego Kwestionariusz Zdrowia i Aktywności Fizycznej (Buckworth & Dishman, 2002).

Otrzymane wyniki badań dowiodły, że zastosowany 10-tygodniowy program interwencyjny przyniósł pozytywne efekty tak w obszarze w obszarze funkcjonowania fizycznego oraz w zakresie

niektórych zmiennych psychologicznych u osób biorących udział w programie.

Spostrzegane bariery i oczekiwanie rezultatów zdrowotnych aktywności fizycznej u osób starszych.

dr Alina Żurek¹, Krzywak J.², Żurek G.³, Koszczyc M.⁴

¹Uniwersytet Wrocławski, ²Uniwersytet Wrocławski, ³Akademia Wychowania Fizycznego

⁴Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław

Wprowadzenie: Zwiększenie liczby osób regularnie ćwiczących jest jednym z celów Narodowych Programów Zdrowia ogłaszanych w naszym kraju. Liczne badania pokazują pozytywny wpływ regularnej aktywności fizycznej zarówno na ciało, jak i umysł. Występujące po drodze subiektywnie spostrzegane bariery przed aktywnością fizyczną mogą, lecz nie muszą mieć negatywnego wpływu na rezygnację bądź utrzymanie regularnego trybu ćwiczeń. Oczekiwanie rezultatów ćwiczeń może być mocnym bodźcem motywującym do podjęcia się ćwiczeń, aczkolwiek może ulegać zmianie w trakcie samego procesu. Celem naszej prezentacji jest analiza zmian w zakresie postrzeganych barier oraz oczekiwania rezultatów aktywności fizycznej u uczestników wrocławskiego Programu Aktywności Fizycznej Ruch i Zdrowie dla Seniora.

Osoby badane i narzędzia: Zakwalifikowano do programu i przebadano 37 osób starszych w wieku powyżej 65 lat. Wykorzystano kwestionariusz do pomiaru postrzeganych barier BARSE autorstwa McAuley’a oraz kwestionariusz do pomiaru oczekiwanych rezultatów aktywności fizycznej (w obszarze fizycznym, społecznym i psychicznym) MOEES autorstwa Wójcickiego, White’a i McAuley’a. Wymienione narzędzia zostały za zgodą ich autorów przetłumaczone na język polski i wykorzystane w prezentowanym projekcie badawczym.

Wyniki: Wystąpiła statystycznie istotna różnica ($p = 0,04$) pomiędzy oczekiwaniami rezultatów fizycznych przed i po interwencji oraz pomiędzy spostrzeganymi barierami przed aktywnością fizyczną przed i po interwencji (0,02).

Wnioski: Zaleca się dalsze badania pod kątem utrzymania motywacji do ćwiczeń w przypadku wystąpienia barier, jak i uświadamiania osób ćwiczących o korzystnym wpływie aktywności fizycznej na wszelkie sfery funkcjonowania.

**Sesja IV „Zachowania społeczne w kontekście stereotypów
i różnic indywidualnych”**

Prowadzący: Barbara Weigl (Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa),
Romuald Polczyk (Uniwersytet Jagielloński)

**Oblicza romskiego materializmu - percepcja zewnętrzna
i w oczach grupy własnej.**

dr hab. Barbara Weigl, prof. APS, dr Magdalena Poraj-Weder,
Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa

Mimo wielu badań dotyczących funkcjonowania Romów w polskim społeczeństwie, brak jest empirycznych danych dotyczących wzorców zachowań ekonomicznych i stylów socjalizacji ekonomicznej w rodzinach romskich. Wiadomo że tradycyjne żebractwo, pozyskiwanie świadczeń z opieki społecznej, drobne kradzieże, handel podróbkami markowych produktów są zachowaniami, które wzbudzają wrogość, lęk i pogardę wśród społeczeństwa większościowego i są podstawą do konstruowania negatywnego stereotypu Romów.

Celem prezentowanych badań była weryfikacja stereotypu Roma w aspekcie dotyczącym poziomu zamożności, filozofii zarządzania budżetem („dostać” czy „zarobić”), stosunku do pieniędzy. Szczegółnej analizie poddano również wzorce socjalizacji ekonomicznej dzieci romskich. Badanie zrealizowano w dwóch etapach. Pierwszy miał charakter ilościowy – przebadano kwestionariuszami ponad 500 osób, studentów, pod kątem naznaczonego kulturowo stereotypu Romów ze szczególnym uwzględnieniem ekonomicznego funkcjonowania tej grupy. Drugi etap miał charakter jakościowy - przeprowadzono kilkanaście wywiadów pogłębionych z rodzinami romskimi. Badano grupę młodych rodziców oraz dziadków, z rodzin średnio zamożnych i ubogich. Najważniejsze wyniki pokazały, że wśród strategii zarządzania budżetem w rodzinach romskich dominują strategie zorientowane „na przetrwanie”. Wyraźnie terażniejszościowa orientacja temporalna i niechęć/nieumiejętność poddania się procesom ekonomiczno-społecznym zachodzącym w otoczeniu większościowym to celowa strategia służąca zachowaniu cygańskiej tożsamości i tradycji. Stwierdzono także, że wychowanie ekonomiczne dzieci w rodzinach romskich sterowane jest doraźną sytuacją materialną i kulturową (szczególnie uroczystości i święta), nie ma zaś planowego charakteru nastawionego na naukę gospodarowania zasobami i odraczania.

**Testowanie „hipotezy popcornu”. Mobbing, poczucie kontroli
oraz Ciemna Triada jako wyznaczniki zachowań kontrproduktywnych.**

dr Łukasz Baka
Centralny Instytut Ochrony Pracy, Warszawa

Zgodnie z tzw. „hipotezą popcornu”, sformułowaną przez Folgera i Skarlickiego, zachowania kontrproduktywne w pracy są rezultatem interakcji czynników organizacyjnych i osobowościowych.

Celem badań była weryfikacja tejże hipotezy. Spośród czynników organizacyjnych pod uwagę wzięto stresory (doświadczenie mobbingu w pracy) oraz poczucie kontroli w pracy. Do czynników osobowościowych włączono tzw. Ciemną Triadę - psychopatię, narcyzm i makiawelizm. Testowano: (1) bezpośrednią zależność mobbingu z zachowaniami kontrproduktywnymi, a także (2) efekt moderacji Ciemnej triady i poczucia kontroli oraz efekt moderującej moderacji (Ciemna Triada x poczucie kontroli) w relacji mobbing – zachowania kontrproduktywne. Osobami badanymi byli pracownicy fizyczni i umysłowi firm prywatnych i państwowych (N = 659). Analizę statystyczną przeprowadzono w oparciu o metodę PROCESS. Wyniki badań pokazały silną dodatnią zależność między doświadczaniem mobbingu a częstością angażowania się w działania kontrproduktywne w pracy. Zarówno Ciemna Triada, jak i poczucie kontroli moderowały tę zależność. Zachowania kontrproduktywne podejmowane były najczęściej przez pracowników mających silne poczucie kontroli i cechujących się dużym nasileniem cech Ciemnej Triady. Wyniki badań rzucają nowe światło na sposoby radzenia sobie ze stresem przez pracowników z Ciemną Triadą, a także na „szkodliwą organizacyjnie” funkcję poczucia kontroli w pracy.

Emocje moralne i identyfikacja z całą ludzkością jako predyktory pomocy uchodźcom.

dr Jarosław Klebaniuk, Dorota Kanafa-Chmielewska, Katarzyna Serafińska
Uniwersytet Wrocławski

Motywacja do udzielania pomocy członkom grupy obcej ma wielorakie uwarunkowania, spośród których znajdują się tożsamość społeczna (Tajfel i Turner, 1986) i emocje moralne (Weiner, 1986). W badaniu eksperymentalnym (N=106; studenci stosunków międzynarodowych), przewidując, że przypomnienie dobrego traktowania emigrantów z grupy własnej ułatwi przychylne traktowanie uchodźców z grupy obcej, aktywizowano myślenie o emigrantach z grupy własnej (Polakach) jako traktowanych dobrze lub dyskryminowanych w bogatszym kraju (Francji). Ta druga sytuacja była postrzegana jako bardziej typowa, jednak poza tym nie stwierdzono żadnego efektu głównego manipulacji. Najsilniejszym predyktorem intencji behawioralnych zbiorowej pomocy uchodźcom z kraju objętego wojną (Syrii) był dystans społeczny. Spośród trzech identyfikacji: z własną społecznością, z narodem i z całą ludzkością (Identification with All Humanity; McFarland, Webb i Brown, 2012) ta ostatnia miała stosunkowo największe znaczenie, zwłaszcza w warunku „nasi dyskryminowani”. Ponadto po przypomnieniu dyskryminacji, ale nie – dobrego traktowania polskich emigrantów, istotnym statystycznie predyktorem deklaracji udzielania pomocy uchodźcom z Syrii było oburzenie moralne operacjonalizowane jako wrażliwość na niesprawiedliwe traktowanie innych ludzi (Schmitt, Baumert, Gollwitzer i Maes, 2010). Model regresji pozwolił wyjaśnić ponad 40 procent wariancji zmiennej zależnej. Wyniki wskazały na kluczową rolę dystansu społecznego bez względu na kontekst, a zróżnicowaną – w zależności od przymowania położenia emigrantów z grupy własnej – emocji moralnych. Zarówno zmienne dyspozycyjne, jak i chwilowa dostępność istotnych informacji odgrywają rolę w kształtowaniu się intencji behawioralnych pomocy uchodźcom.

Orientacje społeczne mężczyzn i kobiet w kontekście stereotypowego spostrzegania płci partnera interakcji.

dr Grzegorz Pajestka

Uniwersytet Opolski

W badaniach nad orientacjami społecznymi jako zmienną zależną od płci można zaobserwować pewne prawidłowości, które ograniczają się jednak tylko do wzorca orientacji społecznych mężczyzn (Pajestka, 2012; Bunnk, Massar, 2012). Sprowadzają się one do obserwacji: 1. większej prospołeczności w interakcji z partnerem kobietą niż mężczyzną, 2. silniejszej orientacji rywalizacyjnej w interakcji z partnerem mężczyzną niż kobietą. Obserwacje te są zgodne z paradygmatem psychologii ewolucyjnej, szczególnie hipotezą kosztownego sygnalizowania (Smith, Bird, 2000) oraz wewnątrzpłciową rywalizacją o partnera (Bunnk, Massar, 2012). Natomiast w przypadku kobiet brak jest zarówno spójnych rezultatów jak i teoretycznych ram odniesienia pozwalających wytłumaczyć obserwowane wzorce wyników. Fakt ten wymaga wyjścia poza ewolucyjny paradygmat i poczynienia założeń o większej mocy heurystycznej. I tak, rozpatrując orientacje społeczne w kontekście stereotypów płci i ich nakazowej funkcji (Wojciszke, 2010), zachowanie mężczyzn prezentujących przedstawicielom płci przeciwnej prospołeczność można ocenić jako zgodne ze stereotypem męskości. Analogicznie, kobiety okazujące prospołeczność w interakcji z mężczyznami zachowywałyby się zgodnie ze stereotypem kobiecości. Brak (w poprzednich badaniach) takiego wzorca wyników w przypadku kobiet może oznaczać, że interakcje z płcią przeciwną wiążą się u nich z innym od stereotypowego spostrzeganiem mężczyzn. Prymując to stereotypowe spostrzeganie, należy oczekiwać, że wzorec wyników orientacji społecznych kobiet będzie odzwierciedlać nakazowe funkcje stereotypów i manifestować się w postaci większej prospołeczności w interakcji z mężczyznami niż kobietami. Założenie to otrzymało pewne wsparcie w przeprowadzonym badaniu, którego rezultaty omawiane są w kontekście kobiecości kultury polskiej (Boski, 1999) oraz życzliwego seksizmu (Glick, Fiske, 2001).

Polska kultura honoru. Weryfikacja czteroelementowej koncepcji motywów zachowań honorowych w polskim kontekście kulturowym.

dr Radosław Walczak, dr Przemysław Zdybek

Uniwersytet Opolski

Klasyczne ujęcie „kultury honoru”, zaproponowane przez Cohena i Nissbett (1996) przedstawia zachowania honorowe jako przyzwolenie na odpowiadanie agresją na prowokację. Tego typu zachowania są szczególnie charakterystyczne dla mężczyzn, broniących czci kobiet, a pojawiają się w miejscach w których formalna władza jest, lub historycznie była, z jakiegoś powodu ograniczona. Andrzej Szmajke (1999) sugeruje, iż takim miejscem może być Polska, bowiem w zachowaniach młodych Polaków da się dostrzec tendencje do odpowiadania agresją na zniewagę. Nasze badania w modelu zaproponowanym przez Szmajke (Zdybek, Walczak, w recenzji) każą zastanowić się na ile w polskich warunkach kobiety mają przyzwolenie na branie czynnego udziału w „kulturze honoru”. W bieżącej prezentacji chcemy przedstawić adaptację innego ujęcia honoru,

zaproponowanego przez Rodriguez-Mosquerę (Rodríguez-Mosquera, Manstead, Fischer, 2002; Rodríguez-Mosquera, 2016). Wraz z zespołem proponuje ona spojrzenie na honor jako zjawisko czterowymiarowe, obejmujące honor męski, honor kobiecy, honor rodzinny oraz integralność moralną. Na podstawie serii badań przedstawiamy ograniczenia tego podejścia w polskim kontekście kulturowym oraz proponujemy narzędzie do badania wymiarów honoru, lepiej przystające do specyfiki zachowań honorowych obserwowanych w Polsce.

Streszczenia plakatów

Poczucie zagrożenia jako wyznacznik akceptacji autorytarnego przywódcy – ujęcie makropsychologiczne.

dr Anna Bronowicka
Uniwersytet Opolski

Akceptacja autorytarnego przywódcy rozumiana jest w znaczeniu pewnego syndromu przekonań wyrażającego tęsknotę obywatela za rządami silnej ręki w warunkach funkcjonowania w państwie demokratycznym. Syndrom ten oznacza poczucie obywatela, że w pewnych warunkach (np. kryzysu) rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż demokratyczne; przyzwolenie na ograniczanie swobód obywatelskich przez silnego charyzmatycznego przywódcę, który w zamian zapewnia dobrobyt i poczucie bezpieczeństwa. Przegląd literatury pozwala stwierdzić, że tendencje autorytarne są wzmacniane istotnie przez poczucie zagrożenia (m.in. Fromm, 1970, Rokeach, 1960 Koralewicz, 1990, Doty, Peterson, Winter, 1991 Duckitt, Fisher, 2003, Peterson, Gerstein, 2005).

Celem prezentacji jest podsumowanie wyników systematycznie prowadzonych badań w okresie 1989-2014 dotyczących związku między poczuciem zagrożenia a poziomem akceptacji autorytarnego przywódcy wśród studentów.

W celu weryfikacji hipotezy o istotnej zależności pomiędzy poczuciem zagrożenia a tendencjami autorytarnymi dokonano analizy poziomu lęków ekonomicznych, politycznych i społecznych Polaków (dane z komunikatów CBOS) oraz nastrojów odnośnie sytuacji ogólnej w kraju, politycznej i gospodarczej. Analizy te zostaną uzupełnione podsumowaniem kilku badań własnych eksplorujących związki różnych lęków (m.in. lęk ekonomiczny związany z trudną sytuacją na rynku pracy) z pragnieniami autorytarnymi studentów.

Prezentowane wyniki są częścią 9 projektów realizowanych głównie w kontekście kolejnych wyborów (parlamentarnych, prezydenckich, samorządowych) w latach 1989-2014. Badania o charakterze kwestionariuszowym systematycznie prowadzono na próbach studentów Uniwersytetu Opolskiego, do pomiaru akceptacji autorytarnego przywódcy stosowano Skalę Akceptacji Charyzmatycznego Przywódcy opracowaną przez Bronowicką i Szmajkę w 1989 roku (Bronowicka, 1995; Szmajke, Bronowicka, 1995).

**Bezdomność jako społeczna niesprawiedliwość.
Prezentacja projektów badawczych realizowanych
w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Opolskiego.**

dr Anna Bokszczanin, dr Barbara Zmaczyńska, dr Katarzyna Skalaćka
Uniwersytet Opolski

W swoim wystąpieniu chcemy przedstawić główne założenia czterech projektów badawczych skupiających się na problematyce bezdomności, realizowanych w ostatnich latach w Instytucie Psychologii UO. Trzy z nich zostały zrealizowane w zespole profesora Paula Toro (Wayne State University, Detroit). Czwarty projekt, najnowszy realizujemy jako Partner w programie europejskim Horyzont 2020. Zaprezentowane studia dotyczą:

1. Opinii publicznej na temat bezdomności.
2. Porównania osób bezdomnych w Polsce i USA.
3. Stresu traumatycznego u osób bezdomnych.
4. Polityki społecznej wobec osób bezdomnych w Europie.

Nadrzędnym celem prowadzonych badań jest uzyskanie lepszego zrozumienia sytuacji osób bezdomnych oraz ich społecznego odbioru dzięki czemu będzie można bardziej efektywnie promować idee sprawiedliwości społecznej.

**Rola czynników psychologicznych
w gotowości do publicznego wyrażania poglądów politycznych**

mgr Justyna Kuświk, Uniwersytet Szczeciński
dr Beata Pająk-Patkowska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

Źródło polityki wywodzi się z postaw i zachowań obywateli, a instytucje demokratycznego procesu politycznego, powinny na nie odpowiadać (Dalton, Klingemann, 2010). Do jakiego stopnia poglądy decydentów oraz rezultaty polityki władz odzwierciedlają preferencje obywateli zależy od licznych czynników wchodzących w skład systemowego uwarunkowania polityki. Jednym z jego elementów jest fakt wyrażania poglądów politycznych przez społeczeństwo, a tym samym przez jednostki. Z perspektywy jednostki gotowość do publicznego wyrażania poglądów politycznych może być warunkowana zarówno psychologicznie, jak i sytuacyjnie. Do czynników psychologicznych można zaliczyć, w oparciu o model kompetencji komunikacyjnych (Morreale, Spitzberg, Barge, 2007), między innymi: przekonanie o własnej skuteczności, poczucie kompetencji w konkretnej kwestii, stosunek do demokracji, poczucie satysfakcji z życia oraz lęk przed konsekwencjami społecznymi. Z kolei czynniki sytuacyjne obejmować mogą zgodność aktualnych decyzji rządu z poglądami badanego czy też obraz polityki prezentowany w mediach uznawanych przez daną osobę za wiarygodne. W oparciu o wyniki badań własnych zweryfikowane zostaną hipotezy zakładające istnienie związku pomiędzy gotowością badanego do publicznego wyrażania poglądów politycznych a wskazanymi czynnikami psychologicznymi.

Bezpośrednie i pośrednie związki makiawelizmu z pragmatyzmem.

mgr Aleksandra Różańska, Uniwersytet Opolski

mgr Maciej Ługowski, Uniwersytet SWPS, Wrocław

Dokonany przegląd literatury w zakresie związków makiawelizmu i pragmatyzmu sugeruje ich związek, jednak źródła tych przewidywań są skąpe. Jakkolwiek, wyniki badań prowadzone niezależnie nad oboma konstruktami wskazują, że osoby o usposobieniu makiawelistycznym i pragmatyków cechuje pewna ilość wspólnych charakterystyk. Z drugiej strony, istnieją także sprzeczności w ich obrazach. Podstawowymi problemami są zatem pytania o to, czy posiadanie skłonności makiawelistycznych będzie korelować dodatnio z pragmatyzmem oraz czy brak lub posiadanie niskich tendencji makiawelistycznych będzie korelować dodatnio z pryncypializmem. Celem weryfikacji związków obu konstruktów, poza samą korelacją wyników otrzymanych z użyciem kwestionariuszy służących do ich pomiaru, zostały zestawione także z innymi narzędziami. Pierwsze z nich służy pomiarowi orientacji sprawczej i wspólnotowej, a drugie ocenie preferowanego stylu autoprezentacji tj. autopromocji i/lub autodeprecjacji. Przewidywano, że uczestnicy badania o dużych skłonnościach do zachowań makiawelistycznych i do pragmatyzmu przejawiać będą zbliżony wzór wyników w zakresie pomiaru wskazanymi powyżej narzędziami. Z racji na pewnego rodzaju elastyczność i gotowość do łatwej zmiany zachowań u tych osób, zróżnicowanie uzyskanych przez nie wyników pod względem (1) sprawczości vs wspólnotowości oraz (2) autopromocji vs autodeprecjacji będzie mniejsze niż w grupach osób o niskich tendencjach makiawelistycznych i wśród pryncypialistów. Dwie ostatnie grupy badanych, w przeciwieństwie do makiawelistów i pragmatyków cechować miała natomiast wyraźna dominacja w obrębie jednego z wymiarów, w odniesieniu do obu użytych dodatkowo narzędzi pomiarowych. Aby przetestować stawiane hipotezy przeprowadzono badanie na grupie 50 uczniów jednego z opolskich liceów, uczęszczających do klas 1 i 2. Uzyskane wyniki nie potwierdziły założeń dotyczących korelacji pragmatyzmu z makiawelizmem. Nie potwierdziły się także hipotezy dotyczące wspólnego wzoru zależności między tymi konstruktami a pozostałymi narzędziami, choć wystąpiły pewne trendy wskazujące na zasadność tej hipotezy w odniesieniu do sprawczości i wspólnotowości. Mimo niepotwierdzenia stawianych hipotez, zaobserwowaliśmy szereg ciekawych zależności, które mogą być przydatne w przyszłych badaniach.

**Wpływ agresji oraz wybranych czynników osobowościowych
na preferencje kategorii filmów pornograficznych.**

Rafał Gerymski
Uniwersytet Opolski

Korzystanie z pornografii nie jest w dzisiejszych czasach czymś niezwykłym. Jednakże już od lat 80-tych badacze zwracają uwagę na związek ekspozycji pornografii przemocowej i nieprzemocowej z agresją jednostki. Badanie mało na celu zbadanie predyktorów oglądania pornografii z uwzględnieniem jej kategorii. Miało ono charakter eksploracyjny. Za podstawę wyróżnienia niektórych przyjęto badania dotyczące ekspozycji pornografii z agresją oraz założenia m.in. Wielkiej Piątki, mówiące np. o związku wysokiej ekstrawersji i otwartości na doświadczenia z poszukiwaniem doznań oraz niskiej ugodowości z wrogością. Wzięło w nim udział 136 osób. Z 25

zaproponowanych najpopularniejszych słów kluczowych używanych do wyszukiwania pornografii w Internecie, wystarczająco licznymi i wartymi analizy okazało się osiem kategorii: „amatorki”, „BDSM”, „hardcore”, „lesbijki”, „nastolatki”, „seks analny”, „seks oralny” i „seks grupowy”. Potwierdzono trzy z pięciu hipotez. Zaobserwowano związek wysokiej otwartości na doświadczenia z preferencją kategorii „BDSM” oraz „seks grupowy”, a także częstotliwości oglądania pornografii z agresją fizyczną. Związek wysokiej ekstrawersji z preferencją kategorii dotyczących rasy („Azjatki”, „Murzynki”, „Latynoski”, „seks międzyrasowy”) okazał się niemożliwy do weryfikacji z racji niskiej popularności tychże kategorii. Nie zaobserwowano zależności niskiej ugodowości z preferencją przepełnionej agresją i przemocą kategorii „hardcore”. Badanie wykazało również istotne różnice międzypłciowe – mężczyźni znacząco częściej preferowali kategorie „amatorki” oraz „nastolatki”, kobiety zaś „BDSM” i „seks grupowy”.

Wybrane elementy funkcjonowania społecznego a Ciemna Triada.

Jakub Filipkowski
Uniwersytet Opolski

Ciemna Triada (Paulhus, Williams, 2002) to zmienna integrująca trzy cechy – narcyzm, makiawelizm oraz psychopatię. Komponenty, które składają się na nią postrzegane są jako niepożądane oraz utrudniające utrzymywanie poprawnych stosunków z innymi ludźmi. Przedstawione rozważania mają na celu eksplorację jej związków ze wsparciem społecznym, oraz konwersacyjną niebezpośredniością, która oznacza skłonność do ukrywania właściwych treści w komunikatach werbalnych (Adamska, Konarski, 2014). W przedstawionym badaniu wzięły udział 72 osoby. Głównym celem badania było określenie związku Ciemnej Triady z wybranymi elementami funkcjonowania społecznego – stylem konwersacyjnej niebezpośredniości oraz wsparciem społecznym. Dodatkowo postanowiono sprawdzić, czy istnieje związek pomiędzy obiema zmiennymi wyjaśniającymi. Udało się potwierdzić jedną z dwóch hipotez, tę mówiącą o związku wsparcia społecznego, ze stylem niebezpośredniości konwersacyjnej. Na koniec przedstawiono potencjalne powody otrzymania wyników niezgodnych z przewidywaniami oraz propozycje dalszych badań.

Wpływ aktywizacji tożsamości moralnej na decyzje osób o wysokim poziomie cech Ciemnej Triady.

Aleksandra Zajas, dr Anna Czarna

Uniwersytet Jagielloński

Problematyka niniejszego badania dotyczy decyzji moralnych i ekonomicznych podejmowanych przez osoby z Ciemną Triadą cech w warunkach aktywacji ich tożsamości moralnej. Projekt zakłada zbadanie w planie quasi-eksperymentalnym wpływu zmiennej niezależnej w postaci nasilenia Ciemnej Triady cech na dwie zmienne zależne - sposób rozwiązywania dylematów moralnych i orientację społeczną. Moderatorem tej zależności jest sytuacyjna aktywizacja tożsamości moralnej badanego. Wyniki badania mogą rzucić nowe światło na kwestię poprawy antyspołecznego zachowania osób z Ciemną Triadą cech oraz sposobu, w jaki można skłonić je do współpracy społecznej i przestrzegania norm.

W poszukiwaniu tendencyjności w rozpoznawaniu emocji u osób wysoko narcystycznych.

Weronika Bielecka, dr Anna Czarna

Uniwersytet Jagielloński

Teoria Zagrożonego Egotyzmu i szereg koncepcji narcyzmu sugeruje, że osoby wysoko narcystyczne są skłonne do agresji. W niniejszym badaniu korelacyjnym podjęto próbę sprawdzenia czy narcyzm wiąże się z tendencyjnością w rozpoznawaniu określonych emocji w ekspresjach innych ludzi (np. skłonnością do częstszego rozpoznawania złości w porównaniu z osobami nisko narcystycznymi). Tendencyjność tego rodzaju mogłaby facylitować agresywne zachowania osób narcystycznych.